

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา และศึกษาผลการพัฒนาครู หลังจากการจัดการการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โดยมีการเตรียมการในขั้นก่อนปฏิบัติการและใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis และ Mc Taggart ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนบ้านต้นกำแพง ที่ปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 8 คน โดยใช้เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรมคือชุดฝึกอบรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารสภาพการจัดการศึกษา แนวการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) แบบประเมินความพึงพอใจ เกี่ยวกับการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของของครู แบบสังเกตพฤติกรรมครู และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence หรือ IOC) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค ส่วนสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีการเตรียมการ ในขั้นก่อนปฏิบัติการ โดยการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์เอกสารสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน สภาพการจัดการเรียนการสอนของ

ครูและข้อมูลด้านผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ และดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อสะท้อนสภาพ ปัญหา ความต้องการและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้พัฒนา ครูและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำเครื่องมือที่ได้ไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดย ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน จนได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ จากนั้นก็เข้าสู่ขั้นตอนแรกของ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Planning) โดยการดำเนินการจัดการอบรม เชิงปฏิบัติการ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โดยเชิญครูผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นวิทยากร และใช้ชุดฝึกอบรมและเครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้วิจัยสร้างขึ้น ดำเนินการเก็บข้อมูลด้านความรู้โดยการทดสอบความรู้ความ เข้าใจก่อนและหลังเรียนและประเมินความพึงพอใจในการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา จากนั้นครูที่ผ่านการอบรม จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ (8 - 10 ชั่วโมง) และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อน และหลังเรียนของนักเรียน จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหา กับ วัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ จากนั้นก็เข้าสู่ขั้นปฏิบัติการ(Action) โดย ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้น ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนในชั้นเรียนและ บันทึกหลังการสอนทุกครั้ง โดยดำเนินการควบคุมชั้นสังเกตการณ์ (Observation) โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวม ข้อมูลพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยคอยติดตามช่วยเหลือ ครูที่เข้าร่วมวิจัยโดยจัดประชุมเป็นระยะเพื่อสอบถามปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ และช่วยการหา แนวทางช่วยเหลือครูต่อไปเมื่อจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น และครูสรุปผลการดำเนินการทดลองและ รายงานข้อมูลการจัดการเรียนรู้และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้วิจัย จากนั้นก็ เข้าสู่ขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือขั้นตอนการสะท้อนกลับ (Reflection) โดย ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) อีกครั้งเพื่อสะท้อนผลการจัดการ เรียนรู้ สภาพปัญหา ข้อคิดเห็นต่างๆ ในกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เมื่อเสร็จสิ้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล สรุปผลและปัญหาในการวิจัย แล้วเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้บริหาร ครูที่เข้าร่วมการวิจัยและได้รับ การพัฒนาได้รับทราบถึงผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อ สร้างสรรค์ด้วยปัญญาและนำผลการวิจัยและข้อมูลทั้งหมดรายงานอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดทำเป็น รูปเล่มและดำเนินการตามระเบียบและขั้นตอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ต่อไป

ผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยปัญญา พบว่า ครู ผู้เข้ารับการอบรมทุกคนมีความก้าวหน้าในด้านความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ ตามแนว ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มี

คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 11.13 คะแนนและคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมเท่ากับ 17.13 คะแนน คะแนนความก้าวหน้าเท่ากับ 6 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละของความก้าวหน้าเท่ากับ ร้อยละ 30 ครูผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนว ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) หากพิจารณา เป็นรายด้านแล้ว พบว่า ครูมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด ($\mu = 4.85$) รองลงมา คือ ด้านความรู้นำไปประยุกต์ใช้ ($\mu = 4.71$) ด้านวิทยากร ($\mu = 4.54$) และด้านความรู้ความเข้าใจ ($\mu = 4.44$) ตามลำดับ และครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน โดย ใช้กิจกรรม วิธีการหรือสื่อ เทคโนโลยีกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ อยากเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ มีการชี้แนะแนวทางการค้นคว้าในการหาความรู้ ฝึกให้นักเรียนเกิดเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคลโดย ผ่านสื่อเทคโนโลยีในเรื่องที่ตนเองสนใจ นำมาปฏิบัติ จัดองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำเสนอผล ประสพการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและ กระบวนการกลุ่มสามารถนำมาผลประสพการณ์จากการเรียนรู้มาสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองและ นำเสนออย่างเป็นระบบ

ผลจากการวิจัยส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ รายวิชาสุศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนทั้งหมด 134 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนว ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน 12.33 คะแนนและ คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน 16.65 คะแนน โดย คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์มีความก้าวหน้า 4.32 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละของความก้าวหน้าเท่ากับ ร้อยละ 21.60

อภิปรายผล

1. การวิจัยในครั้งนี้มีการเตรียมการและการดำเนินการวิจัยที่เป็นระบบ ทำให้การวิจัย เกิดผลสำเร็จตามที่คาดเอาไว้ โดยในขั้นก่อนปฏิบัติการ มีการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเอกสาร เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การบริหารจัดการ ปัญหาของครูและคุณภาพผู้เรียน ช่วยให้ผู้สามารถกำหนด หาวิธีการแก้ปัญหาได้ตรงกับสภาพปัญหาและต้องการที่จะแก้ไข สอดคล้องกับ จิรัชัย บุรณะ ฤทธิ์ทวี (2549) ที่ศึกษารูปแบบการพัฒนาความสามารถในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ ครูชุมชนภาคเหนือ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นคือ การพิจารณา สภาพปัญหาและความต้องการให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อหา แนวทางและความต้องการในการแก้ไขปัญห ซึ่งทำให้ได้แนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหที่แท้จริง ตรงกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม สอดคล้องกับ ซาดี (Sadi,1997) ที่ศึกษาเรื่องโอกาส

การพัฒนาอาชีพสำหรับครูประถมในครุฑ ที่พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยน
 ข้อคิดเห็น และประสบการณ์ หาแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ จากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้มาจัดทำ
 เครื่องมือที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาต่อไป จากนั้นจึงเริ่มกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
 ในขั้นแรกคือขั้นวางแผน (Planning) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมครูให้มีความรู้และทักษะใน
 เรื่องที่สอน โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและ
 ความต้องการของผู้อบรม สามารถพัฒนาผู้เข้าอบรมให้มีความรู้ทักษะและเจตคติที่ดีขึ้น สอดคล้อง
 กับบุญทวี สาลี (2553) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 แบบโครงงานโรงเรียนในเขตอำเภอบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ซึ่งเป็น
 แนวทางหนึ่งของการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยการ
 ใช้ชุดฝึกอบรม พบว่า หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
 ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสูงขึ้นกว่าก่อนอบรม ตลอดจนมี
 ความคิดเห็นและทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี
 มาก ต่อมาก็เข้าสู่ขั้นปฏิบัติการ(Action) โดยที่ครูที่ผ่านการอบรมนำประสบการณ์ ความรู้และ
 ทักษะที่ได้จากการอบรมไปจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในชั้น มีการกำกับ
 ติดตามในชั้นสังเกต (Observation) เพื่อเป็นการนิเทศติดตามผลการพัฒนาว่าได้ผลมากน้อยเพียงไร
 สอดคล้องกับ ตำราญ ทองสุทธิ (2550) ที่ศึกษาการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ
 ทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านกุงขาม อำเภอสีลาสัย จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้หลักการวิจัยเชิง
 ปฏิบัติการ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือ ให้ความรู้ประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตามผล
 ภายหลังได้รับการพัฒนาพบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 5
 ขั้นตอนได้ นอกจากนี้ยังมีความสนใจและเอาใจใส่ต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน สุดท้ายคือขั้น
 สะท้อนผลกลับ (Reflection) เพื่อสะท้อนผล ข้อมูลและแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติงานผลการ
 ดำเนินการวิจัยจะเป็นประโยชน์เป็นแนวทางให้ผู้นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป สอดคล้องกับสุทิน คาคีวี
 (2549) ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนสามชัยอุดมวิทย์ กิ่งอำเภอ
 สามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ตาม
 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้นตอน สามารถช่วยให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเอง
 ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้
 แนวทางด้านการวิจัยในชั้นเรียนในครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางสำหรับการประยุกต์ใช้ในการพัฒนา
 บุคลากรในด้านอื่นๆ ต่อไป

2. ผลการพัฒนาครูโดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ
 เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ จัดขึ้นจากความต้องการของครูผู้เข้า

รับการอบรมทำให้ผู้เข้าอบรมมีความตั้งใจที่จะเข้ารับการอบรม สอดคล้องกับแสงอุษา แสนสวย (2549) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูในการจัดทำหน่วย การเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการ พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมครูในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้เป็นไปตาม สมมุติฐานที่ตั้งไว้เนื่องมาจากผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และทักษะในการร่วมมือกันปฏิบัติอย่าง จริงจัง มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มตลอดจนความสามารถของครูที่เข้ารับการ อบรมจากการทำแบบทดสอบมีคะแนนเฉลี่ยหลังจากการเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการ ฝึกอบรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรการฝึกอบรมเน้นการปฏิบัติ จริง มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีข้อมูลรอบด้าน ครูมีความพึงพอใจต่อการอบรมการ พัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ที่ระดับมากที่สุด แสดงว่าครูมีความพึงพอใจ ในการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยการ ใช้ชุดฝึกอบรม สอดคล้องกับ สุเพ็ญ วงศ์เทพ (2552) พัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด โดย การใช้ชุดฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด ตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนคือ วางแผน ลงมือปฏิบัติขั้นสังเกตและสะท้อนผลพบว่า ได้ชุดฝึกอบรมที่มีความถูกต้องเชิงเนื้อหา สอดคล้องตามจุดประสงค์ ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจ ครูมีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามกระบวนการ 5S (5 Steps to Constructionism) ตามแนว ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา นักเรียนมีความสุขตลอดจนมีความกระตือรือร้นในการ เรียนการสอนแสดงว่า ครูที่ผ่านการอบรมมีทักษะการเรียนการสอนสูงขึ้นสอดคล้องกับ เกรฟส์ (Graves, 2002) ศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับในการพัฒนาตนเองของครูสู่การพัฒนาเป็นครูมืออาชีพ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า กระบวนการวิจัยใน ชั้นเรียน เป็นเป็นวิธีทางหนึ่งในการพัฒนาครูสู่มืออาชีพ เป็นการเสริมสร้างทัศนคติและกำลังใจต่อ ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้เป็นอย่างดี

อนึ่งผลจากการนำกระบวนการการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อ สร้างสรรค์ด้วยปัญญาไปใช้จัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มสูงขึ้น อาจเนื่องจาก การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและ นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจึงช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สอดคล้องกับ กิตติยา ปลูกแก้ว (2551) ที่พัฒนาบทเรียนบนเว็บตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วย ปัญญา เรื่องการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า บทเรียนบนเว็บ ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดที่ระดับ 80/80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นหลังจากการศึกษาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและ นักเรียนมีความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องให้ครูที่รับการพัฒนา นำแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญานูรณาการจัดการเรียนการสอนตลอดปีการศึกษา
2. ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาโดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการค้นคว้าเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม
3. ในการอบรมเพื่อพัฒนาครู วิทยากรเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง วิทยากรจึงควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านเนื้อหา การจัดกิจกรรมและการวัดผลประเมินผล ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาเป็นอย่างดี เพราะจะสามารถแนะนำให้ผู้เข้ารับการอบรม ทำให้ได้รับการพัฒนานำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาแนวการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาไปพัฒนาและบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาของกลุ่มสาระอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน
2. ควรมีการศึกษผลกระทบที่มีต่อนักเรียนในด้านอื่นนอกจากความรู้ความเข้าใจ เช่น ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมหรือทักษะที่เกิดขึ้นกับนักเรียน